

1902

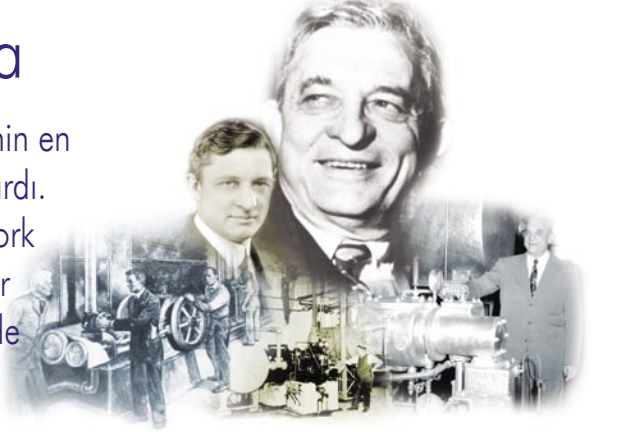
1930

1940

2009

Carrier New York Syracuse'da

Büyük kriz döneminde büyümesi yavaşlayan Carrier ABD'nin en büyük ve köklü şirketleri iflas ederken ayakta kalmayı başardı. Kriz sonrasında Carrier'ın dağıtık üretim tesislerini New York Syracuse'ya toplama kararı, geleceğin dünya şirketi için bir dönüm noktası oldu. TIME dergisi 15 Kasım 1937 tarihinde bu gelişmeyi yorumlayan geniş bir haber yayımladı.

1937 Carrier Syracuse'da

"Moğol imparatorları, dört asır önce Hindistan'da, saraylarının rüzgar alan cephelerindeki kapı ve pencerelerine ıslatılmış çim hasırlar asarlanmış. Hafif bir rüzgar esince taht salonları serin olurmuş. 1901 yılında, şimdi 60 yaşında ve ABD'nin en önemli şirketlerinden Carrier'ın başkanı olan Willis Carrier adlı genç Buffalo'lu mühendis, Moğol imparatorlarının uygulamalarına benzer bir düşünceyle, kendini sadece hava koşullandırma endüstrisinin geliştirilmesine adanmıştı. Moğol imparatorlarının ilham veren düşünceleri, zaman zaman havacılık endüstrisinin emekleme dönemi ile karşılaştırılan, yüksek teknoloji ve finansal bakımdan çok iyi bir gelecek vaat eden bir endüstrinin içinde büyüdü.

Bu karşılaştırmadaki olumsuzluk hava koşullandırma endüstrisinin 30 yıldır emekleme içinde oluşuydu. Willis Carrier beş yıl sonra, atmosfer-nem arasındaki ilişkiyi açıklayacak, daha sonra "hava koşullandırma endüstrisinin babası" olarak anılmasına neden olacak bir mühendislik formülü üzerinde çalışıyordu. Ve 1915 yılında New Jersey Newark'ta Carrier Mühendislik şirketini kurabilecek sermayeye sahipti.

Havacılık Birinci Dünya Savaşı koşullarında çığınca bir hızla gelişirken Willis Carrier çalışmalarını cephane fabrikalarında üretilen bombaların hedeflerine doğru olarak ulaşabilmesi için bu ortamların havasının doğru koşullandırılmasına yoğunlaşmıştı. 1919 yılında havacılık fırtınalı bir ergenlik dönemine girerken hava koşullandırma endüstrisi esas olarak çikolata, şekerleme, sinema, sakız fabrikası gibi alanlarda hala bebeklik dönemini yaşıyordu.

1920'lerde gelişmelerin ilk işaretleri sinema ve tiyatro salonlarında görülmeye başlandı: "Yirmi Derece Soğutucu İçeride, BIRRR!". Bundan sonra Carrier hava koşullandırma sistemleri New York Zoological Park'ındaki maymun evine, Beyaz Saray ve Senato Salonu'na, Hindistan Delhi'deki sekreterlik binasına, Güney Afrika'daki dünyanın en derin altın madenlerine girdi. 1929 yılında Carrier Mühendislik 8.000.000 dolarlık iş hacmi ve 672.000 dolar kar gerçekleştiriyordu. 1930 yılında Carrier bir holding olmuştu. Sonra kriz geldi.

Amerika'nın üzerine çöken depresyon, bir zamanlar insanların aklında yer etmeye başlayan klima düşüncesini sildi. Finans yazarları arasında depresyonun bitip bitmediği konusunda

kafa karışıklığı vardı, ama Willis Carrier'in kuşkusu yoktu. Carrier ancak 507.000 dolarlık iş yapabiliyordu. Klima İmalatçıları Derneği, geçen yıl ilk dokuz ayda 38.900.000 dolar olan tüm sanayi satışlarının bu yıl aynı dönemde 74.000.000 dolar olarak gerçekleştiğini duyurdu. Carrier, New Jersey ve Pennsylvania'daki beş dağıtık tesisi bir araya getirmeye karar verdi. Geçen hafta Carrier'ın, New York Syracuse'ya taşınma işinin başarıyla tamamlandığı açıklandı. Carrier kriz sırasında kapatılan ve boş durumda olan, hava soğutmalı otomobiller üreten HH Franklin Fabrikası'nı satın almıştı. Franklin 1934 yılında kapatılmadan önce sadece fabrika olarak değeri 3.000.000 dolardı. Carrier iki hafta önce hissedarlarına bir mektup yazarak, "Syracuse'da çok kaliteli işçiler bulunduğunu" belirtmişti. Fabrika vergileriyle birlikte devr ediliyordu. Syracuse'da Willis Carrier'ın taşınacağı duyulduğu zaman ona uygun bir fiyatla eski Franklin fabrikasını alabileceği söylenmişti. Bay Carrier ilgi göstermiş ve gerçekten de çok iyi bir fiyat söylemişlerdi. Ancak Syracuse Ticaret Odası Carrier'ın taşınma masraflarını 250.000 dolar büyütecekti.

Willis Carrier artık eski fabrikaları satın alabilirdi.

Carrier hissedarları pazarda kimlerin olduğunu öğrenmek istiyor ve onu sıkıştırıyorlardı. Carrier'ın adı hisse senetleri, hisse başına bu yılın ilk üç çeyreğinde 1,43 dolar gibi oldukça iyi kazanç sağlamıştı. Şu anda Carrier'ın bir iştirak hissesi yılın en yüksek değeri olan 67,50 doların altında 29 dolardan satılıyor. Fakat Willis Carrier'in borsayı düşünmekten daha acil işleri var. İlk düşüncesi de yeni fabrikaya bir klima sistemi kurmak gibi".

TIME dergisinin Carrier'ın Syracuse'ya taşınması haberini verdiği 15 Kasım 1937 tarihli sayısının kapağı (solda), Carrier'ın satın aldığı HH Franklin Fabrikaları'nın 1940'lı yıllardaki görünümü (sağda)

